

Sygn. akt II Ca 1528/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Buła (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Krystyna Dobrowolska SO Małgorzata Łoboz

Protokolant: protokolant sądowy K. Z.

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2015 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K., B. B., M. G. (1), G. J., Z. G. i M. G. (2)

przeciwko A. T., G. T., (...) spółce z o.o. w K.

przy interwencji ubocznej po stronie pozwanych K. G., J. S. (1) i J. S. (2)

uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek apelacji interwenientów ubocznych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie

z dnia 11 marca 2015 roku, sygnatura akt I C 453/09/P

postanawia:

1. odrzucić wszystkie apelacje interwenientów ubocznych;
2. zasądzić od interwenientów ubocznych K. G., J. S. (2) i J. S. (1) na rzecz powodów B. B., M. G. (2), M. G. (1) i G. J. solidarnie kwoty po 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;
3. zasądzić od interwenientów ubocznych K. G., J. S. (2) i J. S. (1) na rzecz powodów Z. G. i A. K. solidarnie kwoty po 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Małgorzata Łoboz SSO Grzegorz Buła SSO Krystyna Dobrowolska

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 3 listopada 2015 roku

W ostatecznie sprecyzowanym pozwie powodowie domagali się uzgodnienia treści księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie dla nieruchomości obejmującej działkę nr (...) obr. ewid. (...) z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale drugim tej księgi wieczystej prawa własności na rzecz A. T. oraz G. T. na prawach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej- w miejsce G. (...); uzgodnienia treści księgi wieczystej (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie dla nieruchomości obejmującej działkę nr (...) obr. ewid. (...), z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale drugim tej księgi wieczystej prawa własności na rzecz A. T. i G. T. na prawach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej- w miejsce G. (...); zasądzenia od pozwanych nie uznających żądania pozwu na rzecz strony powodowej kosztów postępowania wg norm przepisanych wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego.

G. (...) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wezwani w trakcie procesu do udziału w sprawie w charakterze pozwanych A. T., G. T. oraz (...) Sp. z o.o. uznali roszczenie powodów za uzasadnione i nie kwestionowali żądania pozwu.

W piśmie z dnia 24 listopada 2014 roku K. G., J. S. (1) i J. S. (2) zgłosili interwencję uboczną po stronie pozwanej wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz od strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 11 marca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie w punkcie I oddalił powyższe powództwo B. B., Z. G., M. G. (2), G. J., M. G. (1), A. K., a w punkcie II zniósł koszty postępowania pomiędzy stronami.

Apelacje od powyższego orzeczenia wnieśli interwenienci oboczni K. G., J. S. (1) i J. S. (2), zaskarżając je w całości i zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że w wyroku z dnia 20 sierpnia 2014 roku, sygn. akt II Ca 802/14 i II Ca 803/14, Sąd Okręgowy w Krakowie „nie wypowiedział się w materii dotyczącej faktycznego właściciela działek nr (...)”, gdy tymczasem w uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wyraźnie stwierdził, że „decyzja SKO w K. (...) nie podważyła podstawy wpisów ujawnionych w księgach wieczystych, albowiem nie stwierdzono w niej nieważności decyzji z dnia 28 października 1999 roku w zakresie, w jakim zatwierdzono podział działek”, a zatem prawo własności przysługujące G. (...) nie zostało zakwestionowane;
2. naruszenie art. 98 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 roku w jego brzmieniu z dnia 28 października 1998 roku poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że przepis ten nie mógł mieć zastosowania do wydzielonych działek nr (...), a zatem, że G. (...) nie nabyła prawa własności ww. działek z mocy prawa;
3. naruszenie art. 2 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 16 § 1 k.p.a. w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. z 2013 roku, poz. 707) poprzez przyjęcie, że Sąd I instancji nie jest związany decyzją Prezydenta Miasta K. z dnia 28 października 1999 roku, nr (...). (...)(...);
4. naruszenie art. 98 ust. 1 k.p.c. poprzez wzajemne zniesienie kosztów postępowania pomiędzy stronami, zamiast zasądzenia kosztów postępowania na rzecz stron wygrywających sprawę.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty interwenienci uboczni wnieśli o:

1. zmianę uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie z dnia 11 marca 2015 roku, poprzez wyeliminowanie z treści uzasadnienia wszelkich wypowiedzi, w których wskazano, że G. (...) nie nabyła prawa własności działek nr (...), że prawo własności tych działek pozostało przy powodach, oraz że powodowie prawo własności tych działek skutecznie przenieśli na A. T. i G. T., w szczególności następujących wypowiedzi:
 - a) „Jednocześnie Sąd Okręgowy nie wypowiedział się w materii dotyczącej faktycznego właściciela działek nr (...)”;

b) fragmentu rozpoczynającego się słowami: „Z powyższego wynika, że skoro działki...” a kończącego się słowami: „...wpis Gminy jako ich właściciela jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym.”;

c) fragmentu rozpoczynającego się słowami: „ w pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że sam wpis... ”, a kończącego się słowami: „wyzbywając się go na rzecz A. i G. T.”;

d) fragmentu rozpoczynającego się słowami: „Jak już zaznaczono powyżej powodowie w skuteczny sposób...”, a kończącego się słowami „dla zbytych nieruchomości z rzeczywistym stanem prawnym.”;

e) fragmentu rozpoczynającego się słowami: „Z uwagi jednak na to, że na datę wniesienia pozwu...”, a kończącego się słowami: „...na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej;

f) fragmentu rozpoczynającego się słowami: „Gdyby do zbycia spornych nieruchomości nie doszło...”, a kończącego się słowami: „...nieobciążania przegrywających kosztami postępowania.”;

Ewentualnie o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto w każdym przypadku interwenienci wnieśli o zmianę orzeczenia o kosztach postępowania w I instancji i zasądzenie od powodów na rzecz interwenientów ubocznych kosztów postępowania w I instancji, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu przed Sądem I instancji, według norm przepisanych, oraz o zasądzenie od powodów na rzecz interwenientów ubocznych kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwani (...) Sp. z o.o. wnieśli o odrzucenie apelacji interwenientów ubocznych, wskazując na brak interesu prawnego w zaskarżaniu wyroku z dnia 11 marca 2015 roku. Wnieśli także o zasądzenie na swoją rzecz od interwenientów ubocznych kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany G. T. wniósł o odrzucenie apelacji interwenientów ubocznych, wskazując na brak interesu prawnego w zaskarżaniu wyroku z dnia 11 marca 2015 roku. Wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz od interwenientów ubocznych kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację G. (...) stwierdziła, że apelacja nie przysługuje od uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, korzystnego dla wnoszącego apelację, w związku z czym apelacje nie mogą odnieść oczekiwanego rezultatu. Ostatecznie rozstrzygnięcie sprawy pozostawiła do uznania Sądu.

Powodowie wnieśli o odrzucenie apelacji interwenientów ubocznych, ewentualnie w przypadku nie uwzględnienia wniosku o odrzuceniu apelacji – o jej oddalenie, oraz o zasądzenie od interwenientów ubocznych na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje interwenientów ubocznych podlegały odrzuceniu, albowiem nie legitymowali się oni interesem prawnym w zaskarżeniu wyroku Sądu I instancji.

Na wstępie rozważań należało zauważyć, iż uwzględnienie apelacji wniesionych przez interwenientów ubocznych musiałoby polegać na akceptacji wyroku Sądu pierwszej instancji. Mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której interwenienci uboczni zaskarżyli zapadły wyrok w całości, mimo iż zaskarżone orzeczenie zgodne jest z ich stanowiskiem prezentowanym w toku postępowania. Procesowa kwalifikacja powyższego stanu rzeczy prowadzi do wniosku, iż w istocie interwenienci uboczni nie mają interesu prawnego (gravamen) w zaskarżeniu wyroku, bowiem orzeczenie Sądu pokrywa się z ich żądaniami. W orzecznictwie oraz doktrynie przeważa pogląd, do którego przychylił się Sąd Okręgowy, iż warunkiem zaskarżalności orzeczenia jest posiadanie interesu skarżącego w takim zaskarżeniu (posiadanie gravamen). Brak gravamen w zaskarżeniu orzeczenia lub jego części wyklucza dopuszczalność środka odwoławczego od konkretnego orzeczenia. Inaczej rzecz ujmując środek zaskarżenia jest dopuszczalny w zasadzie

tylko od orzeczenia niekorzystnego dla strony. Trudno zaś przyjąć, iż interwenienci uboczni dysponują *gravamen* w sytuacji, gdy skarżą korzystnie dla siebie rozstrzygnięcie i nie domagają się jego zmiany, a jedynie zmiany treści sformułowań zawartych w jego pisemnym uzasadnieniu, co jednoznacznie wskazuje, iż akceptują oni rozstrzygnięcie wydane w tej sprawie. Należy wyjaśnić, iż o ile w orzecznictwie zarówno sądów powszechnych jak i Sądu Najwyższego, a także w doktrynie procesu cywilnego rozbieżności budziły kwestie dotyczące oceny interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia, pokrzywdzenia orzeczeniem, rozróżnienia tych pojęć oraz ustalenia skutków procesowych braku tych elementów to Sąd Najwyższy dokonał ich pogłębionej analizy i rozstrzygnął je uchwałą składu 7 sędziów z dnia 15 maja 2014 r., sygn. III CZP 88/13, OSNC 2014/11/108. Wskazaną uchwałą, której nadano moc zasady prawnej, przesądzono, iż pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie mają wywody Sądu Najwyższego, w których to wyjaśnione zostało w jaki sposób należy rozumieć pojęcie pokrzywdzenia orzeczeniem i z jakimi elementami procesu decyzyjnego sądu może być ono związane, i które to poglądy Sąd Okręgowy w pełni podziela.

Opierając się zatem na ww. uchwale, wskazać należy, iż pojęcie *gravamenu* i interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia nie są tożsame. Zachodzi pomiędzy nimi jednak ścisły związek, bowiem pokrzywdzenie orzeczeniem istotnie warunkuje interes prawny w jego zaskarżeniu. Natomiast *gravamen* pozostaje w związku kwestią prawomocności materialnej zaskarżonego orzeczenia, albowiem w zależności od określenia zakresu tego pojęcia, różnie może być definiowane pokrzywdzenie orzeczeniem. Sąd Najwyższy w powołanej powyżej uchwale szerzej zajął się zagadnieniem związania wyrokiem wydanym w następstwie uwzględnienia zarzutu potrącenia, podkreślając, że „sąd dokonując oceny zasadności takiego zarzutu, tak naprawdę dokonuje pewnego ustalenia faktycznego i zarzutu takiego nie „osądza”. Ocena taka nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w sentencji wyroku, tylko w jego uzasadnieniu i z tej przyczyny nie może być przedmiotem zaskarżenia, bowiem brak jest substratu zaskarżenia. W związku z tym należy uznać, że pokrzywdzenie orzeczeniem, które jest warunkiem istnienia interesu prawnego w zaskarżeniu musi oznaczać pokrzywdzeniem sentencją orzeczenia a nie jego motywami”. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe rozważania mają wymiar uniwersalny i znajdą zastosowanie także w niniejszej sprawie. Wskazać bowiem należy, że w powoływanej uchwale Sąd Najwyższy wprost i zdecydowanie opowiedział się przeciwko sposobowi pojmowania interesu prawnego, w jaki chcieliby go definiować interwenienci uboczni. Wyjaśnił bowiem, iż, „Należy (...) odrzucić zapatrywanie, że pokrzywdzenie występuje także wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest wprawdzie zgodne z żądaniem skarżącego, jednakże nie zapewnia mu wszystkich możliwych korzyści, mimo użycia właściwego środka procesowego, lub nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami, przez co podważa jego stabilność. Pogląd ten jest oparty na koncepcji *gravaminis* w ujęciu szerokim, prezentowanym w okresie obowiązywania tzw. prawdy obiektywnej, a także nieznajdującym uzasadnienia uznaniu, że pokrzywdzenie jest funkcją orzeczenia dotkniętego wadami, a ponadto wynika z nietrafionego założenia, iż z prawomocności materialnej orzeczenia korzysta nie tylko jego sentencja, ale także motywy rozstrzygnięcia przytoczone w uzasadnieniu”. Pogląd ten Sąd Okręgowy w pełni akceptuje. Należy zresztą wyjaśnić, iż kwestie poruszone w uzasadnieniu wyroku nie mogą same z siebie uzasadniać twierdzenia strony o pokrzywdzeniu zaskarżonym orzeczeniem, w sytuacji w której strona istotnie treścią rozstrzygnięcia w sposób obiektywny pokrzywdzona nie jest.

W niniejszej sprawie podstawę twierdzenia interwenientów ubocznych o legitymowaniu się interesem prawnym w zaskarżeniu wyroku Sądu I instancji, stanowić ma fakt, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd pierwszej instancji uznał, że: w wyroku z dnia 20 sierpnia 2014 roku, sygn. akt II Ca 802/14 i II Ca 803/14, Sąd Okręgowy w Krakowie „nie wypowiedział się w materii dotyczącej faktycznego właściciela działek nr (...)”, gdy tymczasem w uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wyraźnie stwierdził, że „decyzja SKO w K. (...) nie podważyła podstawy wpisów ujawnionych w księgach wieczystych, albowiem nie stwierdzono w niej nieważności decyzji z dnia 28 października 1999 roku w zakresie, w jakim zatwierdzono podział działek”, a zatem prawo własności przysługujące G. (...) nie zostało zakwestionowane; przyjął, że art. 98 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami w brzmieniu z dnia 28 października 1998 roku nie mógł mieć zastosowania do wydzielonych działek nr (...), a zatem, że G. (...) nie nabyła prawa własności ww. działek z mocy prawa; uznał, że nie jest związany decyzją Prezydenta Miasta K. z dnia 28 października 1999 roku, nr (...). (...) (...). Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe ustalenia i wyrażona ocena

prawna nie stanowi rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, gdyż zawarte ono jest jedynie w sentencji wyroku. Z kolei przedmiotem wyroku było oddalenie żądania powodów uzgodnienia treści wskazanych ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenie dotychczasowego właściciela G. (...) i wpisanie jako właścicieli A. T. i G. T. na prawach wspólności ustawowej. Przesłanką tego orzeczenia było stanowisko Sądu Rejonowego, iż powodom nie przysługuje legitymacja czynna do wytoczenia powyższego powództwa, wynikająca z art. 10 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w związku z art. 626⁽⁽²⁾⁾ §5 k.p.c., przy jednoczesnym poglądzie, iż w sprawach o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie znajduje zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c. W konsekwencji uznać należy, że interwenienci uboczni nie tylko nie są w jakikolwiek sposób pokrzywdzeni wydanym wyrokiem, ale w istocie zaskarżają nie wyrok, lecz jego uzasadnienie i to w zakresie nie mającym bezpośredniego wpływu na treść wydanego orzeczenia.

Podnieść nadto należy, że w ocenie Sądu Okręgowego, nie istnieje jakikolwiek interes publiczny, który pomimo braku pokrzywdzenia skarżących wyrokiem z dnia 11 marca 2015 roku, wymaga merytorycznego rozpoznania przedmiotowych apelacji. W szczególności, zdaniem Sądu Okręgowego, w sprawie tej nie miała miejsca nieważność postępowania.

Dodatkowo wskazać należy, że uznaniu dopuszczalności przedmiotowych apelacji stoi na przeszkodzie jeszcze jedna okoliczność. Mianowicie apelację w tej sprawie wnieśli wyłącznie interwenienci uboczni, którzy zgłosili swoje interwencje po stronie pozwanej. Nikt z pozwanych takiej apelacji nie złożył, a wręcz przeciwnie wszyscy pozwani wskazali na ich niedopuszczalność. W tej sytuacji uznać należy, że powyższe czynności procesowe interwencji ubocznych pozostają w sprzeczności z czynnościami i oświadczeniami strony, do której przystąpili, co jest sprzeczne z art. 79 zd.2 k.p.c. W tym miejscu stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego, interwencje uboczne zgłoszone przez skarżących nie mają charakteru samoistnego w rozumieniu art. 81 k.p.c., gdyż interwencji ubocznych z powodami nie łączy jakikolwiek stosunek prawny, a więc wydany w tej sprawie wyrok nie mógł rodzić bezpośrednich skutków prawnych w stosunkach między nimi. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 października 2012 roku V CZ 37/12, nie publik., „O charakterze interwencji ubocznej decyduje skutek prawny, jaki wyrok w sprawie, w której zgłoszono interwencję, odnosi między interwenientem ubocznym a przeciwnikiem strony, do której interwenient przystąpił. Jeśli skutek ten jest bezpośredni, interwencja uboczna ma charakter samoistny, co powoduje, że do stanowiska interwenienta w procesie odpowiednio stosuje się przepisy o współuczestnictwie jednolitym. W nauce bezpośrednio skutku łączy się z wkroczeniem orzeczenia w sferę prawną interwenienta, który zostaje objęty powagą rzeczy osądzonej. Skutek równoznaczny z prawomocnym rozstrzygnięciem o przedmiocie sporu dotyczyć musi stosunków między interwenientem a przeciwnikiem strony, do której przystąpił, co oznacza, że interwenient samoistny musi pozostawać z przeciwnikiem w takiej relacji, która obiektywnie umożliwiałaby wytoczenie przez niego lub przeciwko niemu tożsamego powództwa. W tym znaczeniu ma on pozycję odpowiadającą pozycji strony, co uzasadnia wzmocnienie jego uprawnień w stosunku do interwenienta niesamoistnego, którego interesów prawnych sprawa dotyczy jedynie pośrednio.” W ocenie Sądu Okręgowego tego rodzaju relacja między powodami, a interwenientami ubocznym w tej sprawie niewątpliwie nie zachodzi.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd Okręgowy odrzucił wszystkie apelacje jako niedopuszczalne, stwierdzając, iż interwenienci uboczni nie będąc pokrzywdzeni wyrokiem z 11 marca 2015 roku, nie mają interesu prawnego w jego zaskarżeniu, a nadto iż wnosząc przedmiotowe apelacje dokonali czynności procesowych sprzecznych z oświadczeniami i czynnościami pozwanych. Powyższe postanowienie zostało wydane na podstawie art. 370 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Odwoławczy rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 107 k.p.c. zasądzając od interwencji ubocznych K. G., J. S. (1) i J. S. (2) na rzecz powodów B. B., M. G. (2), M. G. (1) i G. J. solidarnie kwoty po 300 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, a także identyczne kwoty solidarnie na rzecz powodów A. K. i Z. G.. Zasądzone kwoty stanowią wynagrodzenie profesjonalnych pełnomocników reprezentujących powodów w postępowaniu odwoławczym, a ich wysokość została ustalona w stawce minimalnej zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 i § 8 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461 j.t.), oraz § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 i §7 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 j.t.).

Nie było natomiast podstaw do zasądzenia od interwenientów ubocznych jakichkolwiek kwot z tytułów kosztów tego postępowania na rzecz poszczególnych pozwanych. Z art. 107 k.p.c. wynika, że interwenient uboczny może być jedynie obciążony obowiązkiem zwrotu kosztów przeciwnikowi strony, do której przystąpił.